

KALAPUTXI

MUTRIKUKO HERRI ALDIZKARIA
2014ko ekaina 140. zenb.

IZARREN BIDEAN...
IZARBIDE

Joseba Agirre Mugerza

*“ez da samurra
baserritarren etorkizuna”*

- ✦ UDARAN SARTZEN
- ✦ ANTZUITZAKO ERROTA
- ✦ SAN JUANETAN, LEIZARRA ETA ELORRI ZURIXA
- ✦ TRANSEXUALAK, TRABESTIAK ETA HOMOSEXUALAK
- ✦ I. ANAIARTE GUTUN LEHIKETA: Igo SARIA
- ✦ TXANTXANGORRIKO KIDE BERRIAK EZAGUTZEN

ON-LINE GAUDE

INFORMA ZAITEZ

BERTAN

bertanmutriku.com

Ekainaren
23tik aurrera

EKONOMIAREN GARAPEN
ETA LEHAKORTASUN SAILA
DEPARTAMENTO DE DESARROLLO
ECONÓMICO Y COMPETITIVIDAD

Mutrikuko Udala

aurkibidia

Informaziua	4
Zeuk esan	5
Puri-purixan	6
Literaturaren txokua	8
Gizartia	9
Kultura	10
Aisialdia	11
Karenka	12
Lapazorrikeixak	14
Historixa	15
Lan giruan	16
Gutun Lehiaketia	18
Hezkuntza	19
Zorion agurrak	20
Argazki zaharrak	21
Agenda	22

Kalaputxi ez du bere gain hartzen aldizkarian adierazitako esanen-iritzien erantzunkizunik.

Argitaratzailea
Karenka komunikazio elkarte
Barrenkale, 12 behea - 20830 Mutriku.

Telefonia
635 748 393

e-maila
kalaputxi@topagunea.com
kalaputxi2001@gmail.com

Bloga
kalaputxi.blogspot.com

Laguntzailea
Mutrikuko Udala
Kolaboratzaileak

Iñigo Andonegi, Josu Larrañaga,
Javi Castro, IXA sexualitate eskola, Txantxangorri.

Tirada
2.200 ale
Lege Gordailua
SS-787/01

ISSN
1579-4792
Inprimategia
EUSKALINPRI. Deba
Banaketa
Kalaputxi

Gipuzkoako Foru
Aldundia

Mutrikuko Udaleko
Kultura eta Euskara

iritzixa

GEURE ESKU DAGO?

Oaintxe Europako hauteskundeak puri-purixan daukaguan, politikariak ahoz-aho dabiltzanian, telebistan ikusi ahal izan gendun Uruguay-ko lehendakaria, eta harrirtuta geratzen gea non bizi dan ikusitta, Chacra deitzen ei da bere bizilekua, nahiz eta Casa Presidencial bai ei dauka. Kazetariak galdera egin zion zer esaten ete zeuen beste presidenteak bere bizitzeko moduagatik, eta erantzuna izan zan; “A, hori euren problema da”. Bera bizi dala gehixenengo herri xumea bezala, bere hautesleak bezala. Oso interesgarria iruditu zitzaigun bere buru-argittasuna. Ez ei deu nahi alfonbra gorririk eta ospe eta luxurik. Politiko bat arduratu behar ei da orokorrean herritarren onagatik, eta etika baten barruan herriaren zerbitzuan egon eta ez norberean. Hainbeste entzutzen degun austeridad hitza, sobriedad izan behar litzatekeela, eta euren gandik hasi, eta ez bizi diran oparotasunean...

Egin behar dana, bere ustetan, da, 1. Heziketa, 2. Heziketa eta 3. Heziketa, herri jakin batek aukera onenak dittula bizitzan eta zailagoa izango dela gezurtiak eta korruptoak engaña ahal izatea. Esaten zoan, baita ere, askea, libre izaitea, geuri gehixen gustatzen zaigun gauzak egiteko denbora edukitzea dala.

Ikusitta zenbat gustatzen zaien telebistan eta irratiatan ateratzea edozer gauza dela ta, benetako protagonistek kontuan hartu gabe, euren proiektu onak agertzen,... ze, orduan badakixe zer komeni zaigun, zer behar degun, ezta? Nolako aguro ahazten dian egindako promesarekin, batez ere irabazle atera eta agintzen jartzen dianian.

Hola esaten digu Bitoriano Gandiagak, bere “ADIO” liburuan:

“Nori dio laguntzen agintedunak, agintedunek nori diote laguntzen?”

Aginteduna ahaztu da, agintedunek ahaztu dute

Herriko jende herriko, besterik ez zirenean

Zein zen beren guraria, zer zen eskatzen zutena,

Zer zuten agindu agintaritzara zihoazenean.

Ai olatu, olatutxo itsasoaz ahazturik ez diozu erantzuten
Itsasoaren gogoari.

Ai olatu, olatutxo itsasoaz ahazturik haizearen kapritxoak
Hartu dizu burua, haizearen kapritxoei saldu diezu
burua,

Haizea duzu zerbitzen eta ez itsasoa”

Maribel Urkiri

telefonoak

Medikuak, anbulantziak, botikak

Larrialdiak	943 46 11 11
Anbulatorioa	943 60 43 00
DYA zentrala	943 46 46 22
Mendaroko ospitala	943 03 28 00

Zaintzako botikak:

Otxagabia (Mutriku).....	943 19 50 26 / 689 58 57 59
Apraiz (Mutriku).....	943 60 32 50 / 630 05 50 97
Zalduegi (Deba)	669 26 22 01
Burgoa (Deba)	667 33 88 90
Etxeberria (Elgoibar).....	943 74 01 40
Garitaonaindia (Elgoibar).....	943 74 11 77
Yudego (Elgoibar).....	943 74 12 93
Barrenetxea-Etxeberria (Elgoibar)	943 74 12 77

Udala, zerbitzuak...

Udaletxea	943 60 32 44
Udaltzaingoa	943 60 70 48
.....	679 16 25 00
Gizarte Ongizatea	943 19 50 81
Zaharren Egoitza	943 60 38 71
Turismo bulegoa	943 60 33 78
Bake Epaitegia.....	943 60 70 49
Alde Zaharra eraberritzeko zerbitzua	943 60 34 18
Kiroldegia	943 60 31 75
Liburutegia	943 60 41 82
Miruaiz Frontoia	943 60 41 91
Ur partzuergoa	902 30 22 22
Zakarrak eta traste zaharrak.....	943 70 07 99
Anai Arte	943 60 34 10

Irakaskuntza

Goizeko Izarra ikastola	943 60 36 75
San Miguel ikastetxea.....	943 60 31 95
Mutrikuko Institutua	943 60 35 45
Udal euskaltegia	943 60 30 94
Musika eskola	943 60 37 80
Haur eskola publikoa	943 60 41 19

Garraio zerbitzuak

Ansola Taxia	638 672 383
Anton Taxia	666 221 999
Xabi Taxia	656 289 026
Pesa autobusak	902 10 12 10
Eusko Trenbideak	902 54 32 10
Loiuko aireportua	905 50 50 05

Bestelakoak

Iberdrola	901 20 20 20
Kofradia	943 60 32 00
Posta zerbitzua	943 60 30 44
Gasolindegia	943 60 32 10

ordutegiak

Autobusak

MUTRIKUTIK → DONOSTIARA

Astegunak	7:00 / 10:00 / 13:30 / 19:30
Zapatuak	10:00 / 16:30
Jai egunak	10:00 / 19:30

DONOSTIATIK → MUTRIKURA

Astegunak	8:00 / 11:30 / 14:30 / 20:30
Zapatuak	11:30 / 19:30
Jai egunak	11:30 / 20:30

MUTRIKUTIK → BILBORA

ASTEGUNETAN GOIKO ERROTONDATIK

06:25 / 07:25 / 15:25

BILBOTIK → MUTRIKURA

14:10 / 18:10 / 20:10

MUTRIKUTIK → DEBA - MALLABIA

Astegunetan: 7:15etik 21:15era orduro.

Jai egunetan: 8:15etik 21:15era orduro.

MUTRIKUTIK → ONDARROARA

Astegunetan: 6:55etik 20:55era, orduro.

Jai egunetan: 7:55etik 20:55era orduro.

Trenak

Orduro ateratzen dira adierazitako ordu tartean.

DEBA → DONOSTIA → DEBA

Debatik	6:44 – 7:44 - ... - 21:44
Donostiatik	5:47 – 6:47 - ... - 20:47
Jai egunetan	8:44etan lehenengoa.

DEBA → BILBO → DEBA

Debatik	6:43 – 7:43 - ... - 20:43
Bilbotik	6:00 – 7:00 - ... - 20:00
Jai egunetan	8:43etan lehenengoa.

DEBA → EIBAR → DEBA

Debatik	6:43 - 7:43 - ... - 21:43
Jai egunetan,	8:43etan hasiko da
Eibartik	6:13 - 7:13 - ... - 21:13
Jai egunetan,	8:13etan hasiko da

GUTUN IREKIA

Carlos Urquijo jauna, zuri zuzentzen natzaizu, euskararen kulpen eta demasien ehiza-zakur nekaezintzat zauzkaten horri. Euskara izaten omen duzu beti etsai eta pagaburu, gaztelaniaren ekina gizontzeko zigortzen omen duzu euskararen ezina. Zuretzat, euskararen auzotik omen datoz lege-hausteak oro, inoiz ez gaztelaniaren unibertsoetik. Zure lana ikusita, euskara bidegabekerien oihana omen, gaztelaniaren lorategiak ez omen du tatxarik; euskara delituen sasi omen, gaztelania, aldiz, bertuteen soro.

Carlos Urquijo jauna, aski zenuke deklarazio labur bat demostratzeko euskararen obsesioak ez zauzkala obsesiboki gaixo, eta apalki galdetu nahi dizut ez ote daukazu esateko ezer Juan del Olmok abiarazi zuen eta Carmen Zubimendi andereak itxi berria duen Egunkaria auziak euskarari ekarritako minaz. Apalki gomendatu nahi dizut balia ezazula egokiera hausnartzeko ere Lomceren aplikazioak euskarari ekarriko liokeen kalteaz.

Anjel Lertxundi (Egunkaria.info)

GURE ESKU-BIDEA

417 pertsonak eman dute izena giza katera joateko, baina 16 urtetik beherakoak bakarrik sartu dira, beraz, ume eta guzti, Mutrikutik 470 lagun joan gara giza katera. Autobusetan 350 lagun joan gara eta autotan besteak autoz iritsi dira.

33. km-an kontaketa erreala egin ostean 1008 lagun izan gara, Mutriku, Deba eta Mendarotik joandako pertsonak. Adin guztietakoak adin nagusikoak, gazte-agoak, gazteak eta umeak... txikitxoak ere bai. Bi hilabete ta erditik 84 urtera bitartekoak izan gara. Erabakitzeko eskubidearen aldeko aldarria egiteko ez baitago adinik.

Egun zoragarria igaro genuen, alaitasuna eta parte hartzeko gogo nabari izan ziren, eguzki berotan ere orain honantz eta orain harantz ibili baitziren, batzuetan itzal bila eta eguerdiko 11:45etik aurrera giza katea zintzo demonio osatzen. Olatuak asko errepide geuretzako izan genuen eta. Mendaroarrak gizon-emakume proba egin zuten, Debako txistulariek diana jo ziguten, Mendaroko trikitilariak erromeria prestatu zuten eta Mutrikuko erraldoiek kolorea jarri zioten 33. km-ari.

Mutrikuko Gure Esku Dagoren izenean, mila esker giza katera joan diren guztiei, mila esker antolaketan lagundu diguten guztiei eta mila esker Mutrikuko

Erraldoi taldekoei, benetan izugarri dotoretu dutelako giza katea. Hau bidearen hasiera izan da, aurrera jarraitzea ere gure esku dago. Mila esker!

Mutrikuko Gure Esku Dago**SAN TELMOKO ADIERAZPENA**

Siglak atzean utzi nahi ditugun euskal hiritarrak gara giza eskubideen alde egiteko elkartu garenak. Hau ez delako gutxi batzuen ardura. Giza eskubideak denon ardura dira. Eta alderdikeriak alde batera utzi behar direlakoan gaude bakea erabat gauzatzeko bidean aurrera egin nahi bada. Horregatik norberaren etxearen goxoa utzi eta plazan gaituzue konponbide baten bila egin beharreko lanean gure aletxo eskaintzeko asmoz. Eta horretarako jar gaitezen ados gutxieneko batzuetan behintzat.

- Presoak preso dira epaituak izan direlako, epaitu gabe espetxean aurkitzen direlako edota zigor bat betetzen ari direlako.

- Bestelako bideak bazter utzita, legeriak ematen dituen aukerak modu pertsonalean erabiltzea onartu dute.

- Bere eskubideak errespetatuak izan behar dute. Beraien ingurune sozial afektibotik gertuen dagoen espetxean zigorra betez, gaixotasun larriak dituztenen kaleratzeari bide emanez eta bizi osorako zigorra ahalbidetzen duten neurriak indargabetuz.

- Eta presoak bezala iheslariak eta deportatuak ere. Haiek herriratu daitezen bideak bilatu behar direlakoan gaude.

- Horretarako giza eskubide hauek urratzen dituzten legeak aldatu behar badira aldatu daitezela.

Zergatik ezin dugu gutxieneko hauetan ados jarri?

Guk ere ez dugu ulertzen gobernu desberdinek, legearen barruan egin daitekeena ez egitea. Pertsona guztien giza eskubideak errespetatuak izan daitezen urratsik ez ematea. Ez dugu ulertzen konponbidea elikatu beharrean oztopoak jartzea. Eta ez ulertzeaz gain ez dugu onartzen. Ezin dugu zain segitu. Herri honek zilegi du giza eskubideen aldeko jarduna. Horregatik gaude hemen. Hasierako nitasunetik, norberaren etxeko goxotik, euskaldunok hain maitea dugun gutasunera pasatuz, gaur plaza honetan eta bihar Euskal Herria osoan. Eta "gu" honetara borondate berdina duten hiritar guztiak gonbidatu nahi ditugu sare indartsu eta geldiezin bat osatzeko.

Gure indarra hitza bada erabil dezagun.

Entzun dadila.

KONPONBIDEA

UDARAN SARTZEN

Eguzkiaren izpi beroak sentitzean, gure kalekantoietan bitxikeri bila imintzio bereziak egiten ari diren zenbait bisitariekin egiten dugu topo. Zergatik ote datoz gure herrira? galdera sortzen zaigu gure buruetan askotan. Horren erantzunaren bila bideratu gara Turismo Bulegora ea zerbait argitzen ote diguten.

Erakargarria gertatzen al da Mutriku turistentzat? Zergatik?

Alojamendu gutxi dugunez, hona datorren bisitaria egun-pasa asmoarekin hurbiltzen da, eta, bulegoan kontatzen digutenez, uste gabeko herri bat aurkitzen dute. Harrigarria egiten zaizkie parte zaharreko kale meharretan sartu eta hain jauregi eder eta ugariak aurkitzea. Askok aholkua jaso dute, Donostiara iristen badira, gure herria bisita dezaten, eta aholku hori igortzen die hurrengo bisitari izango direnei. Ohikoa dute, baita ere, hondartzako igerilekurainoko paseoa. Herria bera gertatu zaiela polita diote errepidetik lehen begirada egitean.

Geoparkeak dituen ezaugarriak dira beste jende asko erakartzen dutenak. Iragarki esparrua asko zabaltu eta ondo seinalezatu denez gure flysch beltza ezagutzera datozenak ez dira gutxi.

Bisitari gehienak Gipuzkoan alojamendua hartu dutenak dira, eta itsasertza ezagutzera datozenak.

Zenbat turistek bisitatzen gaituzte?

Eguraldia da kopuru hori gehien baldintzatzen duena. Esan dugun bezala, beste herrietan hartzen dute ostatu, eta okerreko eguraldiarekin jendea ez da jartzen egun-pasa egiteko asmotan. Nahiago izaten dute herrian bertan jantoki edo dendetan ibili, horretarako ere aukera egokiak daudelako Gipuzkoan. Dena den, urtero 9.000 eta 10.000 artean izaten dugu. Aurten bisitari asko pasatu dira jada, kopuru arrunten goitik gabiltza aste santuan egindako giro oso onari esker.

Udarari begira zein eskaintza ditugu? Ba al dugu berrikuntzarik?

Aurreko urteetan bezala, flysch beltza ezagutzeko

aukera emango dugu. "Nautilus" museoan Geoparke honetan aurkitutako amonites erraldoiak daude ikusgai, eta, ondoren, itsasontzi baten Saturrarar arterainoko bira egiten da flysch beltzaren labarrak bertatik bertara ikusteko. Ontzian bertan esplikatzeko diegu nola zabaltu zen Bizkaiko Golkoa, eta nola lurjausi handiak erori ziren itsaspeko arroila sakontan behera

Hiru berrikuntza ditugu prestatuta urte honetarako: olatuen energia plantari bisita, Olatzera txangoa eta Mutriku marinela deitu dioguna.

Olatuen energiara plantara bisita, hiru eratara antolatuko da. Egutegian ezarrita dauden bisita gidatuak izango dira lehen formula, ikasle eta talde antolatuentzat bigarrena –eskaria egin eta adosten den egunean-, eta bisita teknikoak hala eskatzen dutenen pertsonentzat. Eusko Jaurlaritzaren laguntzei esker, prezio egokian jarriko dira bisita hauek guztiak.

"Karsteko zaporeak" deitu diogu hurrengo eskaintzari. Kontuan hartuta Geoparkeak badula bere indarra, kostatik barnealderako apustua egin dugu: Olatz bailarara. San Isidoren ermitatxoan, kareharrizko piramide handien artean, hasiko dugu bisita proiektzio batekin. Ondoren, uraren ibilbide harrigarria oinez jarraituz, esplikatzeko joango gara paraje karstiko bereziaren ezaugarriak Goixenetxe baserri-rainoko bidean, bertatik oso ondo nabaritzen diren bailararen ezaugarriak kontenplatzeke unea izango da. Euskal baserri tipikoa dugu Goienetxe, eta artaldean bazka eta jezteko duten makineria ikusteko aukera izango da, eta, noski, gaztagintzako prozesu osoa ezagutzeko aukera. Bukatzeko bertako gazta eta Sagarmiñako txakolina dastatzeko aukera emango da. Zapore ederrarekin eta gorputza indartuta egingo da bueltako bidea.

Hirugarren eskaintza berriari "Mutriku marinela" deitu diogu, eta Mutriku arrantzalea ezagutzea du helburu. Monumentu multzo izendatu zuten herri zahar historikoan zehar ibili ondoren, portura jaitsi eta Bentalekua Museoan arrantza historiaren berri emango da, Mutrikurentzat hain garrantzi handia izan zuen bale-ehizatik hasi eta gaurko arrantza teknikak esplikatu arte. Horiekin batera, jakina, lehorrean arrantzarekin lotura zuten lanen berri ere emango da, saregileak edo kontserba industria adibidez.

Camping
Galdona
JATETXE ETA ERRETEGIA
Galdona Baserria
Tel. 943 60 35 09 MUTRIKU

Edari biltegia
Īnarrairaegi
Tel./faxa: 943603938 · Etxekoa: 943603893 · Sakelekkoa: 609413306 · "Mendi azpi" · 20830 MUTRIKU

argazkia: EVE

Eta txangoa amaitzeko Mutriku inguruan itsasontziz nahi duten guztiek irteera bat egiteko aukera izango dute.

Non ikusten duzue hobetu beharra dagoela abegi hobeagoa eskaintzeko kanpotarrei?

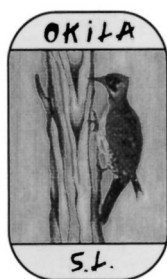
Orokorrean landu beharra ikusten dugu. Alojamen-
du aldetik, ahalegin politak egin dira alor pribatueta-
tik; kalitate oneko ostatuak ditugu leku pribilegiatue-
tan kokatuak, eta, bezeroak sarean idatzitakoak iku-
sita, oso ondo betetzen dituzte eurak zituzten pers-
pektibak, baina plaza kopuru gutxi dira beste ingu-
ruko herriei konparatuta. Deba, Zumaia, Lekei-
tiok, gutxi gora behera, hiru aldiz gehiagoko plazen
eskaintza dute, nahiz eta kanpin alorrean eskaintza
handienetakoa guk dugun.

Informazio aldetik ere badugu non hobetu. Iaz, Ber-
tan, Mutrikuko merkatariek prestatu zuten gida da
horietako adibide bat. Herriko maparen gainean
zenbait zerbitzu kokatu zituzten adieraziz non erosi,

non mokadu bat jan, non bazkaldu... Eta horrelako
gauzak asko eskertzen ditu bidaiariak, gehienetan
eskaintza horiek ez direlako begi-bistakoak, edo ez
gaudelako ohituta era egokian adierazten. Iruditzen
zaigu guztiek jakin behar dutela guztiaren berri.

Uste duzue Mutriku herri turistiko bilakatu daite- keela?

Herritarron kontua da hori, gure ahalak ondo bide-
ratzeko gai garen, ala ez. Mutrikuk potentzialtasun
handia duela iruditzen zaigu, baina kontziente gara
jendeak negua luze ikusten duela, eta ez dela erra-
za erabakiak hartzea inbertsioak egiterako orduan.
Landu beharrekoa da. Industriaren krisi denbora
honetan nabariago ikusi da gure ekonomia hobeto
orekatzeko beste bideak aurkitu beharra daukagula,
eta hori izango da gure erronka. Proiektuak eta
asmoak ari gara lantzen epe motz eta luzera begira,
eta denborak erakutsiko du fruiturik ematen duten.
Baina berriro diogu, potentzialtasun handia duela
Mutrikuk, eta merezi duela ahalegintzea.

SUKALDEKO ALTZARIAK
EBANIZTERIA

OKILA AROZTEGIA S.L.

Txirritxa - Mutriku

Tel. 943 60 40 18 - Faxes: 943 60 31 03

www.pikua.es

eguneroko menua

Laranga auzoa · Mutriku · Tel. 629105733 · luis@pikua.es

**JATETXEA
LANDETXEA**
apartamenduak
bezeraentzako
aparkalekua

**bereztasuna
txerri txikia**
(enkarguz erreta, edo frijitua)

**irakurri,
gozatu eta
oparitu**

*Aukeratu liburu bat zure herriko Udal Liburutegian,
eraman etxera maileguan, irakurriz gozatu eta itzulitakoan
beste liburu bat erosi eta gozatzen jarraitzeko % 25 edo
% 50eko balioa duen erosketa-txekea lortuko duzu.*

Apirilaren 23tik ekainaren 30era

**'IRAKURRI, GOZATU ETA OPARITU'
MARTXAN DAGO EKAINEAN ERE**

Irakurzaletasuna bultzatzeko kanpaina martxan jarri dute Topaguneak, Mutrikuko Udal Euskara Zerbitzuak eta Karenkak elkarlanean: Irakurri, gozatu eta oparitu. Egitasmoa adin guztietako herritarrentzat da: ume, gazte zein heldu.

Egitasmo horrek herritarrek euskarazko liburuak irakurtzera animatu nahi ditu.

Udal liburutegiko arduradunarekin, eta herriko lau liburu dendekin (Virjinita, Beristain, Madariaga eta Sabina) elkarlanean ariko dira egitasmoa aurrera eramateko.

Kanpaina ekainaren 30ean bukatu arren, erosketa-txekeak dituzten herritarrek aste-bete gehiago edukiko dute txekeak erabili ahal izateko (uztailak 6ra arte).

Ekainean 30 euroko erosketa txeke bana ere zozketatuko da parte hartzaile guztien artean. Maiatzean ere beste bat egin zen eta Jose Angel Lizardik lortu zuen txartel berezia.

Gainera, gogoratu herriko liburutegia Liburutegien Sarean sartuta dagoela. Beraz, herriko liburutegian libururen bat topatu ez arren, sareko beste edozein liburutegitan dauden liburuak ere mailegatu ditzakegula.

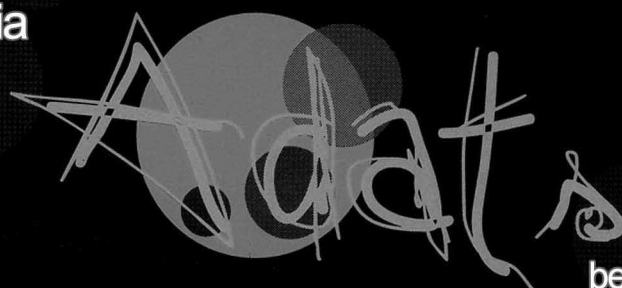
Informazio gehiagorako, Udal Euskara Zerbitzura edo Udal liburutegira jo daiteke.

www.topagunea.org/irakurri

ileapaindegia

Sabanika kalea, 1
Mutriku
Tel: 943 603 945

beritu zure ideiak!

Hondartza kalea, 13
Deba
Tel: 943 19 27 00

GURE ESKU BIDEA

TXO, EINGO AL DEU?

Izen horrekin inkestak banatu eta buzoiak jarri genituen han-hemenka emaitzak jasotzeko, Aste Santu inguruan, BAI TXO Euskara Elkartekoek. Elkarte ireki honen helburua euskeraren erabilpenari eustea eta normalizazio prozesurako herritarrok subjektu aktibo izatea da. Urrian "Euskeraz bizi nahi det" ekimena antolatu zan. Jarraian nahi izan degu jakin ia mutrikuarrok zela ikusten degun geure burua, ikasi/hobetu/mintza praktika beharrean gauden ala ez, bestelako gogo, animo eta idearik badaukagun...

EMAITZAK

– **Jaso ditugun erantzunak 83 izan dira**, ez dira gutxi lanean hasteko, eta horrela egingo degu. Boteprontoan inkesta orria "Kalaputxi" bidez banatu eta besterik gabe jendeak ulertuko duelakoan egon gera eta ez dakigu hala izan dan.

– **Horietatik 77 euskaldunak izan dira eta 6 erdaldunak.**

– **Herenak ezagutzen dute ikasi nahi duen norbait.**

– Euskal hiztun **gehienek hobetu nahi dute.**

– **"Berriketa" egitasmoa** ia denei ondo iruditu zaie. Zein modutan? Gehienak taldeka.

– **Bidelagun izateko 15 prest** azaldu dira.

ONDORIOAK

– Jarraitu egin behar da herritarrok zer behar ditugun antzematen/detektatzen. Beste urrats bat izango da bide honetan irailean egingo diren "ARNASGUNE" tailerrak. Arnasgune eremua honi deitzen zaio: Euskara "bere kabixan goxo" sentitzen den lekua, Mutriku orain arte izan dana, eta hala izatia nahi deguna.

– Erdaldunengana iritsi eta zerotik ikasten hasteko aukera praktikoa eta errealak ireki behar dira.

– Mutrikuarrok adierazten degun hobetu behar hori asetzeko modu malguak aurkitzea komeni da.

– Ikasleentzat, eta inguruagatik euskeraz hitz egingea zaila egiten zaienentzat, mintza-praktika jarduerak antolatzeko premia azaldu da. Eta hortarako bidelagun izateko prest dago jendea.

– Kezka batzuk: Gaztelerazko hitzak sartzen ditugu euskerazko jardunian. Euskeraz egin arren, idazteko eta irakurtzeko orduan arazoak ditugu. Euskarategian ez dago maila baixurik euskara ikasteko, Euskerarekiko hainbeste presio daukat (EGA ezin aterata nabil) azkenian motibazio falta eta amorrua sentitzen dudala, eta abar.

– Iritzi batzuk: Ondo iruditzen zait elkarte sortu izana. Lehenengo hitza euskeraz egin beharko genuke inolako konplexurik gabe, eta abar.

Eskerrik asko erantzun dezuen guztioi, buzoiak eduki dezuenoi, Kalaputxiri banatzeagatik eta udalari inprimatzeagatik.

Animo eta gurekin batera lan egitera gonbidatzen zaituztegu!

baitxoelkartia@gmail.com

**"EUSKERAZ BIZI NAHI DET" GOGOAN
ETA IBILI MUNDUAN !!!**

ARRIETA
AUTOZERBITZUA

Aliprox

J.M. Altzibar etorbidea · 943 60 31 01

JARRI-TOKI
Jatetxea

- Eguneko menua eta karta
- Familia giroko bazkariak
- Enpresa bazkariak
- Ezkontza, bataio, Jaunartze...

Tel. 943 60 32 39 MUTRIKU

TXANTXANGORRIKO KIDE BERRIAK EZAGUTZEN...

Abenduan, Txantxangorrik taldeko ateak ireki zituenean, hemezortzi gazte izan ziren bertara hurbildu zirenka. Denak gogo eta ilusio handiz beterik. Guk, eta jada Txantxangorri txikiek ere ezagutzen dituzte, baina herrikook ere kide berri hauen berri izan dezazuen, hona hemen hauei eginiko galdeta sorta bat.

Nola izan zenuten txantxangorrik ateak ireki behar zuenaren berri?

Txantxangorriko kide batek abisatu zion gutako bati, eta gero gure artean zabaldu genuen mezua.

Zergatik erabaki zenuten etortzea?

Txantxangorrik umetan guri emandakoa guk orain emateko.

Ze asmo duzue txantxangorriari begira?

Orain Txantxangorriin sartzea hasierako pausua izatea espero dugu, gutako askori begirale titulua ateratzea gustatuko litzauguke aurrerago, eta Txantxangorriin ahalik eta gehien ikasteko asmoa daukagu.

Sartu ostean eta lehenago zenuten ideiek bat

egin dute?

Orokorrean eta ekintza bakoitzaren atzean zer nolako lana dagoen ikusi dugu, eta horrek harritu egin gaitu, ez baikenuen uste horrelako lana zegoenik. Guk, umeak ginenean, begiraleen lana gu-tsiet si egiten genuela ohartu gara.

Ekintzetan nola ikusten dituzue zuen buruak?

Oraindik hasi berriak gara, eta esperientzia falta asko nabaritzen dugu. Gure maila, gainontzekoena baino txikiagoa dela ikusten dugu, baina hori denbora aurrera joan ahala aldatzea espero dugu, gero eta hobeto arituko garelakoan gaude.

Nola ikusten zareta taldean?

Nolako harrera izan duzue? Oso harrera ona izan dugu, oso irekiak izan dira guztiak gurekin. Taldearen lan egiteko erak (batzarrek, jolasek...) lagundu egin digute taldean sartzeko eta erosoago sentitzen gainontzekoekin. Formakuntza saioek ere asko lagundu digute, bai gauza berriak ikasteko baita gainontzekoen aurrean lotsa kentzeko ere.

Udarako ze asmo duzue?

Ahalik eta begirale gehien behar izatea, eta aukera izanez gero, abenturaz betetako uda polit bat pasatzea.

**Honenbestez,
ongi etorri TXANTXANGORRIRA!**

txirritxa
.com

**SAR ZAITEZ GURE WEB ORRIAN ETA
AURKI EZAZU PROMOZIO BEREZIAK!**

Tel. 946 832 600

Gardotza Industrildea, 3 > 48710 Berriatua > Bizkaia

APALLU
ITURGINTZA

Tel.: 600 316 381 - 943 02 98 61

San Agustin,3 - Mutriku

apallu@apallu.es

www.apallu.es

JOSEBA AGIRRE MUGERZA

**“ez da samurra
baserritarren etorkizuna”**

Jubilatuta egon arren ez da geldirik egoteko gizona. Behi batzuk ere baditu eta bera entretenitzeko lain direla dio. Baserri lanetan aritu da bizitza osoan eta badaki hango berri. Baserriko lana zer den jakin nahi duenak Leizarrengo Josebari galdetzea dauka.

Kantu zahar batek dio Leizarrenera etortzen zirela meriendatzera...

Bai, gurean merenderoa zegoen, eta nire umetako akordua ere bada. Gure bigarren umea jaio arte ere segitu genuen merenderoarekin, behin hirugarrena eta laugarrena etorri zirenean, lan gehiegi zen guretzat: baserriko lana, umeak, merenderoa... zerbaiti ezetz esan behar eta itxi egin genuen. Sagardo kupelak zeuden bertan, eta sagardoari laguntzeko tortilak eta antzekoak ematen ziren. Gaur gauden baserria Leizarren berria da, ordukoa orain semea bizi den toki horretan zegoen, sagardo kupelak ere hantxe zeuden.

Orduan sagasti asko izango zenituzten?

Orduan sagarra ugari zen Mutrikun, sagasti ugari han eta hemen, pentsa, Zaragozatik ere etortzen ziren

sagarra erostera. Sagardoa etxean egiten genuen eta kupelekoaz gain lau bat mila botila ere egiten genituen. Merenderoa urte osoan egoten zen zabalik, jai eta aste. Ondarrutik eta Mutrikutik etortzen zen jendea. Gurean bapo jan ondoren, Antzomendira joan ohi ziren, erromeriara. Oraindik ganorazko biderik ere ez zen, gurdibidea. Oinez, behiekin edo astoz ibiltzen ginen denok. Ur korronterik ere ez, eta argindarra hala holakoa, bonbila bat pizteko lain. Orduan dena halaxe zen.

Morroiak ere izan dituzue...

Bai, gurean izandako morroiak etxeko beste bat bezala hartu izan dira. Gurekin batera egiten zuten lan, eta mantenua eta diru baten truke gustura egon izan dira gurean. Egun dauden lege eta gauzekin ezin da inor hartu etxean, lan karga ere aldatu egin da, eta ez du merezi. Bizitzeko modua ere aldatu egin da.

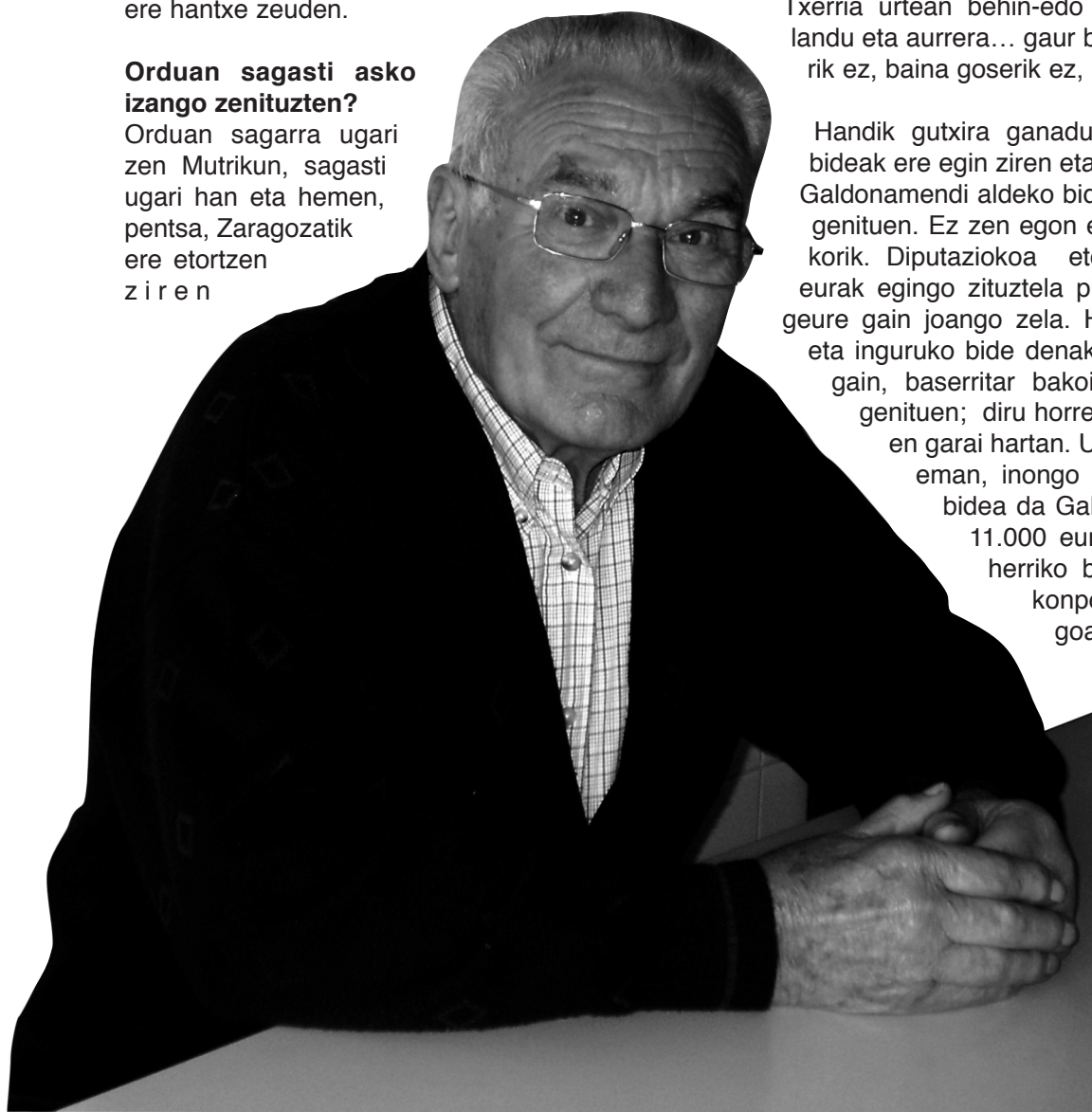
Eta behiekin atera izan duzue bizimodua...

Beti izan dira esne behiak Leizarrenen eta beti joan izan gara kalera esnea saltzera. Behi suitzarrak eta mestizuak izan genituen eta, ondoren, holandesak edo frisoiak. Esne kontuari laga genionetik, pirenaikak dauzkagu. Hasieran sei-zazpi behi eta idiak lanerako. Guk ez dugu afizio handirik izan baratzarako eta esnetara eta txahaletara dedikatu izan gara. Holaxe atera dugu bizimodua. Orduko sasoiak ez ziren xamurrak, gaur ere ez, baina goserik ez genuen pasa baserrian. Txerria urtean behin-edo hil, eta baba, edo patata landu eta aurrera... gaur bezalako luxurik eta aukerarik ez, baina goserik ez, ezta dirurik ere!

Handik gutxira ganadu pintoekin hasi ginenean, bideak ere egin ziren eta gauzak asko erraztu ziren. Galdonamendi aldeko bideak guk galduatarrok egin genituen. Ez zen egon ez subentziorik ez bestelakorik. Diputaziokoa etorri zen eta esan ziguten eurak egingo zituztela planoak, baina beste guztia geure gain joango zela. Hasi beheko bidegurutzetik eta inguruko bide denak egin genituen; gure lanaz gain, baserritar bakoitzak 150.000 pezeta jarri genituen; diru horrekin Mutrikun pisu bat zegoen garai hartan. Udaletxeak ere ez zuen ezer eman, inongo laguntzarik gabe egindako bidea da Galdonamendikoa. Eta udalak 11.000 euro jarri ditu aurrekontuetan herriko baserri guztietarako bideak konpontzeko: hutsaren hurrengo!

Ordutik aldakuntzak izango ziren...

Handik gerora izan dira laguntasunak bideak konpontzeko. Argindarra ere Tetuan atzetik ekarri genuen bailarara, orduko argindarra bonbila pizteko lain besterik ez zen eta hori

ere gure kontura joan zen. Galipota, bigarreanean, Diputazioak bota zuen eta ordutik bere gain hartu zuen Santa Elenara artekoa. Handik aurrerakoak publikoak dira, baina udalari dagokio mantentze-lana. Galdonatik gasolindegira doan bidea, berriz, Galdonakoek eurek egindakoa da. Bide horrek sekulako mesedea egiten digu denoi, okerren bat gertatzen denean, bertatik bideratzen dutelako trafikoa, baina orain ere zuloz betetzen ari da. Atzera eginda, esango dizut Mutrikuko kondeak bidea egin nahi izan zuela Idurre baserritik bere Saturrarango etxeraino. Auzokoekin jarri zen harremanetan horretarako. Ordurako Idurre bitarterainoko bidea eginda zegoenez, eskatu genion berak ere bere diru zatia jartzeko, eta ez zuen ordaindu nahi izan, hark nahi zuena zen guk egindako bidea aprobetxatu eta berak bere bide pribatua egitea. Guk, bidearen jabe ginelako, ez genion baimenik eman. Orduko Diputazioko injenariak ere, Gabarainek, gure alde egin zuen; ez, ordea, orduko alkateak. Ura eramatea ere guk egindako lana izan da, bailara honetako hobe-kuntzak geuk baserritarrok egindakoak dira.

Urteak aurrera joan ahala Galdonamendira bizilagun berriak etorri zaizkizue...

Bai, baina baserritarra, bakarra: Alkorta. Baserritarra baserritik bizi dena da eta hori gero eta zailago dago. Baserrian ez dago jairik. Guk aste barruan, egunean berrehun bat litro esne saltzen genuen kalean; asteburuetan, hirurehun bat. Gu ere modernizatzen joan ginen. Poltsetan saltzen hasi ginen, baina denborarekin kontsumoa jaitsi egin zen eta utzi egin genion esnea saltzeari. Okelarekin ere gauza bera gertatu da, duela hogeitazero urteko prezioan saltzen dugu okela, eta harategian orduko prezioak al daude? Arkumearekin ere berdin. Etorkizun iluna ikusten dut baserritarrentzat.

Ekologikoa eta labelaren kontua ere asmatu zuten, eta mundua egingo zutelakoan! Zer ekarri du? lanpostu ale batzuk sortzea besterik ez. Niretzat dena ipuina besterik ez da, hitzak besterik ez.

Frantzian hemen baino subentzio handiagoak dituzte, eta han ere baserritarrak gaizki daude. Gehiena kanpotik ekarri behar behie jaten emateko. Paperetan erraz egiten dira numeroak, baina gero ez dira errealak. Txahala gizentzea ez da merkea, eta behin gizenduta ere, orain dela hogeitazero urteko prezioan saldu behar!

Panorama iluna ikusten duzu, ala?

Ez da inor animatzeko modukoa, ez. Gipuzkoako Diputazioak ezer gutxi laguntzen du. Pinua txarra dela, baina pinuak Euskal Herrian makina bat enpresa jarri ditu martxan. Pinua ez da gaur asko ordaintzen, hala da. Haritza, pagoa eta horrelakoak behar direla, noski behar direla eta ederrak dira, baina zeinek zaindu behar ditu? zeinek garbitu? Inguruak garbitzearen eta zaintzearen zerbaite emango balute, beste gauza bat izango litzateke (eman, ematen dute, baina hori eta batez...) eta baserritarrek ere horretan etorkizuna ikusiko lukete, baina zoritxarrez ez da hala gertatzen.

Zikina eta zakarra baino ez da ikusten inguruetan. Ekologistak ere hor dabilta hau eta hori esaten, baina inor ez dator bideak eta mendiak garbitzera. Eta lehengo bide zahar asko zakarrez eta zikinez beteta daude. Suterren bat gertatuz gero, auskalo zer gertatu litekeen. Pagoa, haritza eta antzekoak jarrita, urtero garbitu behar da, eta horrek kostu bat dauka. Ormola ere paraje ederra zen duela hogeita bost urte, eta gaur ikusi egin behar da zein egoera negargarrian dagoen. Herriko sailak dira, udalarenak dira, pagoak eta sartu ziren, eta zikinak janda dago. Horiek esango digute baserritarrei nola egin behar ditugun gauzak, gure lurak nola zaindu behar ditugun, eurek izan behar dutenean denen eredu. Putzua ere zikina eta dena oteak hartuta. Pistak eta bideak baserritarrak garbitzen ditu, ez beste inork... Inor ez dator baserritarrengana galdetzera ea nola gauden, baserriko bizimodua ona balitz baserritar gehiago egongo litzateke. Mutrikun baserritik bizi direnak lauzpabost izango dira, beste guztiak kanpora joan behar izan dute bizimodua bilatzera. Baserrira gainbehera doa, itsasoa bezala. Zenbat barku daude gaur Mutrikun? Gose gorria etorri behar da jendea baserrira bueltatzeko!

Jubilatuta egon arren, behi ale batzuk badituzu...

Honetarako afizioa dudalako segitzen dut behi batzuekin, zelaiak hor daude, eta eutsi. Ez dago beste sekreturik. Eta ahal dudan bitartean halaxe izatea espero dut.

Sanjuanetan, leizarra eta elorri zurixa

Egun haundixa zan lehenago San Juan eguna. Gaur egun, gaztetxuen oporren hasieria eta sua biztuta gaiñetik salto egitxeko eguna baiño ez da askorentzat. Azaldu genduan aurreko baten, San Juan goizian *urak*, *suak* eta *landariek* zauken inportantzia.

San Juan eguneko landara eta arbolien artian *leizarra* eta *elorrarantza zurixa* dira aitzagarrixenak. Izan ere, etxeko sarreran, leizar edo arantza zurixaren adarrak jartzen ziran, San Juan goizian. Bezperan edo goizaldian adarrak batu, eta argitxu aurretik jartzen ziran etxeko atietan. Sarrera nagusixan bakarrik ez, kortako atietan ere bai.

Kristautasuna gurera etorri baiño lehenagoko ohitxue-ria dan arren, askok kurutze formia ematen zixuen ardartxuari: *kurutzegeixa*. Ate-onduan jartzen ziran kurutzetxuak, meza nagusixa baiño lehen.

Azken datu hori oso garrantzitsua da: adar horrek ez ziran eleizara eruaten bedeinkatzera. San Juan txortia bai, hori eleizara eruan bihar izaten zan. *Leizarra* eta *elorrri zurixa* berez zozen bedeinkauta.

Mutrikuko kalia, batez ere leizar-adarrak jartzen ziran, baserrialdian, berriz, bata zein bestia.

Etxia tximistetatik gordetzeko ezeze, beste hainbat gauzetarako ere erabilli izan dira *leizarra* eta *elorrria*. Hona, Mutrikun entzundako erabillerak ekarri ditzugu:

Leizarra

Aizkora-kertenak egitxeko leizarra erabiltzen zan; pagua ere egokixa zan.

Arrantzialien *txardangua* egitxeko ere oso ona zan leizarra.

Soluetako itxixuretake *langak* egitxeko beste egur batzun artian, leizarra ere aproposa zan.

Valentin Zumalabe arotz ospetsuak, 1923an *erraketak* egitxen hasi zanian, leizarra erabiltzen zoan. Urkixa eta

txopua ere bai, baiña zatirik haundixena leizar-egurrez egitxen zan. Leizar horrek Oiz aldetik (Markiña aldi-
an, Bariñagan...) ekartzen zitxuan. Bide aldameneko leiza-
rrek ez ei zeuen balixo erraketak egitxeko, kolperik txi-
kixenak ere egurraren harixa kaltetzen zoalako.

Mijoa aldi-
an esan digue-
nez, *katarruarentzako* ona da lei-
zarraren botiak egosi eta haren ura hartzia.

Mutrikuko baserrialdian azken kontutxo bat entzun
degu: leizar-arbolaren inguruan ez ei da ibiltzen sube
edo sugerik.

Elorri zurixa

Arbola horri, hiru izen ematen zakoz Mutrikun: *elorri zurixa*, *elorrarantza zurixa* eta *arantza zurixa*. Arbola arantzadun horrek txorixek gustora jaten ditzuen hazi-
txo gorrixak daukaz. Ez degu nahastau bihar arbola hori
elorri edo arantza beltzarekin. Azken arbolatxo horren
frutuak Naparrua aldi-
an patxarana egitxeko erabiltzen
dira.

Itxixura bezela, *hesiak* egitxeko erabiltzen ziran elo-
rrarantzak, ganauak sail batetik bestera ez pasatzeko.

Sagar, madari edo okaran adarrak *eztitzeko* ere ezin
egokixagua zan arantza zurixa; azken baten, patro-
i edo mentagai bezela erabiltzen zan.

Odolaren *tentsiua* *bajatzeko* elorri zurixaren adarrak
egosi eta haren urak hartu izan dira.

Arantza zurixaren zaitadak *ez ei deu zornarik* sortzen;
arantza beltzaren zaitadia euki ezker-
o bixamonerako
pasmauta egoten zan. Eskuetan, edo beste nunbaitx,
arantzia sartuta elorri zurixaren arantzia erabiltzen zan
haura kurioso-kurioso garbitzeko.

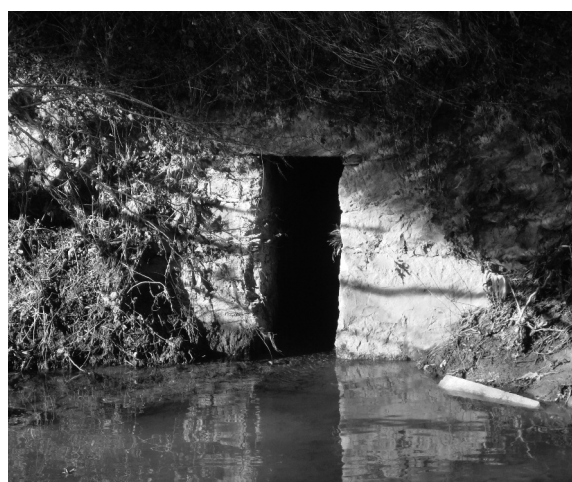
Garbi do lehengo mutrikuarrek beuren ingurua hurre-
hurretik ezagutzen zeuela. Eta ez ezagutu bakarrik, bai-
txa erabilli eta maitxatu ere. Gaur egun, ezagutzen al
degu gure ingurua? Ezagutzen ez dana, zela maitxatu?

Josu Larrañaga Arrieta

Gure errotak

Antzuitza baserriak eta Sasiola

Urotzako iturburua

Antzuitzako errota

Antzuitza bekua eta *Antzuitza goikua*, Astigarribiatik Mendaro eta Elgoibarrerako bidean, Mutrikuko azken baserriak dira.

Simancas-eko Artxibo Nagusiko dokumentazioa aztertuta, jakin dugu 1513-1516. urteetan, Elgoibarko udalak eskakizun bat aurkeztu zuela Martin Ochoa de Yribe mutrikuarrak Sasiola parean eraikitzekotan zen errota egiteko baimena uka ziezaio-ten. Dokumentu horietan, Martin Ochoa de Aunçuriça izenez ere agertzen da gizon hori.

Elgoibartarrek argudiatzen zuten Deba ibaian gora hainbat ontzi ibiltzen zela, jakiak, hornidurak eta –batez ere– burdinoletarako lehengaia garraiatzen, eta errota eraikitzeak ontzien nabigazioa oztopatu-ko zuela. Itxura denez, itsasotik Iruraineraino (*Yur-roguen*, dokumentu zaharretan) ontzi handi sama-rrak (*“en baxeles y navios”*) erabiltzen zituzten, eta handik gora ontzi txikiagoak, *“con gallupas y alas fasta una legoa mas arriva”*.

Errota, Naçaçarra (Nazazarra) izeneko lekuan eraiki nahi zuen Martin Ochoak, *“ha tentado o tiente de hedificar unas açenias e molinos en el dicho rrio, a do dizen Naçaçarra, por donde se acostumbra nabegar”*.

Euskarazko *naza* hitzak adiera bat baino gehiago dauka; batetik, erroten kanala edo antepara izen- datu izan da horrela, eta bestetik, ibaietako presari ere halaixe esan izan zaio. Beste adiera bat ere badu *nasa/naza* hitzak: kaia edo moila.

Segur aski, errotarako eraikiko zen presak ontzien nabigazioa eragozteak kezkatzen zituen Astigarribiatik gorako herrietakoak. 1513an, lekuko batek

–ibaian gora eta behera, *gallupa* izeneko ontzi batean lan egiten zuenak–, Sasiola aldeko errota- ren *nazak* (1466rako bazen errota bat Sasiolan) sortzen zituen kezken berri eman zuen: *“ha pasado por la naza de los dichos molinos, los quales hazen muy grand daño e perjuyzio al navegar de las galupas”*.

Badirudi, orduan, Martin Ochoak ez zuela eraiki errotarik.

Baina 1539an, Martin Ochoa de Yribek, berriz ere, errota eraikitzeke asmoa agertu zuen. Oraingoan, baina, *Urotzan* eraiki nahi zuen. Errota altxatzen hasteko baimena eskatu zion Mutrikuko udalari, *“començar a hedificar la presa del molino en la fuente llamada Voça”*.

Urotza edo *Urotzaga* toponimoa aspalditik dago dokumentatuta, 1506an esaterako: *“Uroça de Aunçuriça”*. Gaur egun, Urotzako iturburua Sasiola-ko zubi berritik 20 metro ingurura dago.

Elgoibarrerako bidea paraje hartatik pasatzen zenez, Martin Ochoak konpromisoa hartu zuen errota inguruko bide-zatia ondo kontserbatzeko: *“yo a mi costa a mision faría el Camino real adonde ocupase el d[ic]ho molino e su presa e calçes e anteparas buen camino suficiente”*.

Ez dirudi Mutrikuko udalak asmo horri eragozpenik jarri zionik. Artxiboetan, behinik behin, ez dugu halakorik aurkitu.

1792ko plano batean, Antzuitza baserritik gertu, presa baten balizko aztarnak ikus litezke. Hortik kanpo ez dugu errota honen bestelako aipa- menik aurkitu.

Javi Castro eta Josu Larrañaga

IZARREN BIDEAN... IZARBIDE

Kalbario gainean Arremieta eta Eizagirre (Eizarre askorentzat) aurretik pasa ondoren Izarbide aterpetxearekin aurkituko gara. Aspaldi batean ukuilu izandakoa, gutxirarte iturgintza biltegia, egun, atsedan leku bilakatu dute Nerea Pagoaga eta Gaizka Zarrabek, bertako jabe eta langile direnak.

Ireki zutenetik, martxoak 28tik, ez dute atsedenerako asti askorik izan. Gurekin egoteko tarte bat hartu badute ere noizean behin euren zereginetara itzuli beharra dute hurbiltzen zaizkien erromesei kasu egiteko. Une honetan Nerea atera da bezero batzuk eramatera eta Gaizkarekin hitz egin dugu.

Noizko proiektua da hau?

Proiektua aspaldikoa da. Badira bospasei urte egingarria ikusten genuela, geroz eta erromes gehiago pasatzen zelako gure etxe aurretik, Eizarretik, Santiago Bidea egiten eta buruari buelta batzuk eman ondoren zerbait egin beharrean aurkitu ginen. Aterpetxea dugun honetan lehenago behiak eta animaliak gordetzeko lekua zen. Hurrengo, iturgin baten biltegia izan zen eta behin errenta bukatu zuenean guk geuk hartzea erabaki genuen.

Zeintzuk izan dira emandako urratsak?

Erabakia hartu eta proiektua egin genuenetik hiru bat urte joan dira. Hemen ikusten den guztia modu pribatuan egin da. Ez dugu inongo dirulaguntzarik jaso. Gure gurasoen laguntza izan dugu, haiei esker atera da aurrera aterpetxea.

Aurrez esanda bezala Santiago Bidea hemendik pasatzen da eta askotan gertatu izan zaigu jendea gure baserrira hurbiltzea ur eske, edo jateko eske edo lotako leku eske. Egun argiz zein gauez, eta jendea artatu izan denean ere beti debalde egin dugu. Ondorioz, egoerak berak eraman gaitu hone-lako antolaketa bat burutzera.

Zein da zuen eskeintza?

Zerbitzu osoa da guk eskeintzen duguna, ezin-

duentzat ere prestatua dugu gure etxea: hogeita hamabi lagunentzat dugu lekua, litera bikotzak dira. Dutxa erosoak eta zabalak, jantokian gosariak eta afariak ematen ditugu. Garbiketa zerbitzua: garbigailua eta arropa lehortzekoa, janzteko prest. Izarak eta mantak nahi dituenak ere badu aukera. Egongelan tximinia, butaka erosoak, ordenagailua, wifia... gure esku dauden erosotasun guztiak eskeintzen ditugu.

Zuen berri izateko?

Web orria dugu eta horretaz gain Eroski bidaiak agentziarekin ari gara lanean. Hori Euskal Herrian eta hemendik kanpo Alemaniako agentzia batekin ari gara, aleman asko etortzen zaizkigu, esango nuke %60a alemaniarra dela. Frantzesak, suitzakoak, finlandarrak, Europa iparraldekoak ere ez dira gutxi. Gainera oso ondo informatuta eta prestatuta datoz Bideko markekin ditugu arazoak eza-batu egiten dizkigutelako eta egunero gabiltza bidea markatzen.

Guztia martxan jartzea?

Oso neketsua izan da eta gure ustez burokarazia gehiegi bete behar izan dugu. Guk jende gehiagorentzat izatea nahi genuen baina legeak ez digu gehiagorako eman. Baldintzak oso hestuek direlako seguritate aldetik-eta. Guk zerbitzu ona eskeintzeaz gain jendeak gurekiko eta leku honekiko sentsazio eta oroitzapen onak izatea lortu nahi dugu eta orain arte jaso duguna oso baikorra dela esan dezakegu eta gure web orria da horren lekuko. Lana gogorra da, lotua. Ez dago jairik. Mementuz Nerea eta bion artean gabiltza, txandaka. Badakigu hemendik aurrerako egunetan jende gehiago ibiliko

Pol. ANTZOMENDI - Galdona bidea
MUTRIKU ☎ 943 60 31 86

gorritxuautoak@hotmail.com

BERISTAIN

DENDA LURRINDEGIA ESTANKOA

Barrenkale, z/g
943 60 35 44

dela eta horrek lotuago egotera behartuko gaitu. Dena den, jende berria ezagutzea eta eurekin gure denbora partekatzea da guretzako lan honetako gauzarik ederrena. Urrutiko jendea ezagutzeko aukera ezin da alferrik galdu eta saiatuko gara gure lana ahal den modu erakargarrienean egiten, hori izango da gure nekearen saria.

Lan giruan

Gehiago jakiteko,
Telefonoa/WhatsApp:

655 45 97 69

Helbide elektronikoa:

izarbideaterpetxea@gmail.com

Web orria:

<http://www.izarbideaterpetxea.wix.com/izarbide>

Elkarrizketa bukatzeaz zela erromes batek egin digu harrera, Jose Antonio García Calvo dela esan digu. Honen historiak ere badu mamirik. Jose Antonio bakailau-untzi bateko sukaldaria zen. Noruegako uretan zeudela untzia hondoratu eta bera bakarrik atera zen bizirik. Erreskatatzera joan zirenean hamar ordu zeramatzan uretan bi hilotzen gainean, 1999 urtea zen. Handik atera eta zortzi hilabetez kamera hiperbarikan eduki zuten, bi urte gorpil aulkian eta bi urte eta erdi makuluekin ibili zen. Medikuek esan zioten ez zela oinez egiteko gai izango. Eta nola asmatu zuten! Orduan Karmengo Amari promesa egin zion munduko leku santuak oinez egingo zituela eta 2004an ekin zion erromes bizitzari. Gaur Mutrikuko Izarbide Aterpetxean ezagutzeko aukera izan dugu.

Ez dago oso gustura Debako eta Mutrikuko Turismo bulegoetan eman dioten tratua erekin: "Cadizetik nator, nire etxetik. Santiago Bidea egiten ari naiz eta orain arte ez dut inolako arazorik izan. Bi egun dira Debara iritsi nintzela eta bertako Turismo bulegora zuzendu nintzen Aterpetxearen berri galdetzeko. Bertan esan zidaten Hondarbeltzera joateko lotara, nire itxura ez zen nonbait euren gustukoa, bizarra egin gabe nentorrelako. Eta kanpoan egin nuen lo. Hurrengo egunean Mutrikura iritsi eta

Turismo bulegora joan eta han ere Saturrango hondartzara bidali ninduten, antza denez han ere ez zaie nire itxura gustatu. Txiripaz jakin nuen Izarbideren berri eta oso gustura nago. Egon berri naiz irlandar birekin eta informazio falta nabaria dela esan didate, Mutrikukoan batez ere. Esango dizut, Laranga aldean galduta ibili naizela beste asko bezala, eta horretaz gain Aterpetxearen berri ez izatea larria dela uste dut. Konponbidea behar du honek".

LEA-ARTIBAI

Hileta zerbitzuak - Beilatokia

MUTRIKU Tel.: 943 60 41 20

ONDARROA: Arta Bide, 24 - Tel.: 946 830 960
Mug: 659 879 268

KALBAIXO JATETXEA

TELEFONOAK:
943 60 32 56
943 60 30 16
MUTRIKU

I. ANAIARTE GUTUN LEHIAKETA: 1go SARIA

Mutriku 2014ko martxoak 12

Kaixo Isabel nire aspaldiko lagun maitea:

Hauxe bai aukera ona! Gutun honen bidez, zuregana hurbildu eta... (ilusio hutsa besterik ez bada ere) zure berri jakiteko.

Zer moduz bizi zara Afrika alde horretan?

Orain dela urte asko ezagutu ginen; Gogoratzen duzu Isabel, Errioxako mojen ikastetxe batera heldu zen itsa-saldeko neskatxa hura? Itxura denez gaixoa baten ondoren, klima lehorra komeni eta, aldi baterako joan zena? Gogoratuko zeralakoan nago.

Ba, udako arratsalde hartan, harrera gelan sartu ginenean (amarekin joan bait nintzen), lehen aldia etxetik kanpo..., eta urduri nengoelarik... (orduantxe bai ezusteko ona) zu zeu, Isabel hantxe zeunden, azal beltzeko neskatoa, irrifar zabalarekin eta... hori bai, besarkada estu estua eman zenidana. (lasaitasunak estali ninduen)

Goizero, zeure eginbeharrak zenituen, baina... arratsaldez libre.

Ahaztu ezinak arratsalde haiek, zenbat farre..., zenbat kontu..., zure istorio xarmantak nire oraimenean garbi garbi daude oraindik, eta urte asko igaro dira eh?

Egunak aidean joan eta agur esan beharra ere iritsi zen, berriz noizbait, elkar ikusteko itxaropenez, eta geroztik..., akabo. Jainkoak bakarrik daki zure berri.

Zure herrialdeko pertsona asko bizi dira gure herrian, bizitza hobeago baten bila etorriak, xamurki begiratzen diet. Zu gogoratzen didatelako? Edo hala behar delako? Ez dakit.

Askotan galdetzen diot neure buruari, eta... Isabelen etxeko edo ezagunak badira? "Ametsetan zabiltza neska" Uko egiten diot zutaz ahaztutzeari, zure larruazalean sartu eta gustatuko litzaidake ikustea nola zauden, bizitza nola joan zaizun, pentsamendu honek liluratzen nau, baina... ezinezkoa dela ere badakit, beraz..., bakoitzak geure bizimodu propioa egitea besterik ez zaigu gelditzen.

Ez dakizu asko, nolako poza sortzen zaidan aukera hau aprobetxatzea, batez ere, eskaini zenidan adiskidetasuna eskertzeko, eta beti nire laguna izango zarela adierazteko.

Munduko zortzerik onena opa dizut bihotz bihotzez.

Muxu handi handia Mutrikutik - Afrikara

Mª Jose Andonegi Egurbide

(Urrea baino estimatuago daukadan zure argazki bakarraren fotokopia bidaltzen dizut)

TRANSEXUALAK, TRABESTIAK eta HOMOSEXUALAK

Ze desberdintasun dago transexual eta trabestien artean, eta hauek homosexualak izaten dira?

Urte askotan sinonimo bezala erabili izan dira transexualitatea, homosexualitatea eta trabestismoa. Kontzeptuak ez ziren oso argi desberdintzen. Batez ere (gizonen kasuan), gizontasun eredutik (“matxito” horretatik) kanpo geratzen ziren jarrerak gizon ez izate bezala ulertzen ziren eta transexual, homosexual edo trabesti eransten zitzaion.

Gaur egun, homosexualitatea, trabestismoa eta transexualitatea baino errazago onartzen den errealitatea da, eta beste biak nahasten jarraitzen dugu. Beraz, errealitate bat ulertu nahi badugu ezinbestekoa da erabiltzen ditugun kontzeptuak edo izendapenak argitzea.

Hiru hitz hauekin hiru eremu aipatzen dira: egiten dena, sentitzen dena eta identitatea.

Trabestismoa beste sexuari dagozkion erropak, apaingarriak... erabiltzeari deitzen diogu. Trabestitzeko arrazoi desberdinak bila ditzakegu, karnabalak direla eta, lanagatik, kitzikagarria egiten zaigulako... Trabestitzen denak ez du zertan transexuala izan, ezta desio homosexualak izan. Zure sexuari tokatzen zaizkion erropak edo beste sexuakoki tokatzen zaizkion erropak erabiltzeak ez du identitatea azaltzen, ez du emakume ala gizona naizen adierazten.

Homosexualitatea argien dugun kontzeptua izango da seguruenik, baina pertsona homosexual eta heterosexualek hitz egin ordez, desio heterosexual eta homosexualak buruz hitz egin beharko genuke. Nire kontrako sexuak pertsona gustatu ezker, desio heterosexuala izango dut baina ez du ni nolakoa naizen adieraziko. Bizitzan zehar desioak berdinak edo aldakorrak izan ahal dira. Nire identitatea ez dute nire desio eta praktikek definitzen (ez naiz emakumeago izango gizonak gustoko ditutalako, eta ez dut zertan horregatik jarrera femeninoagoa izan).

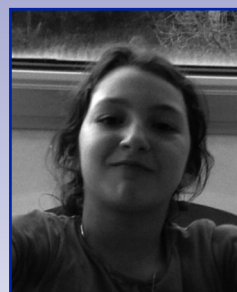
Transexualitateak aldiz badauka zerikusirik identitatearekin. Guztiok modu desberdinetan sexu bateko edo besteko definitzen dugu gure burua, guztiok sentitzen gara emakume ala gizon. Identitateetan sexu batera edo besterako osagaiak daude, baina pertsona hauek osotasunean emakume ala gizon identifikatzen dira. Transexualen kasuan, osagai biologiko batzuk sexuakoki bat adierazten dute eta osotasunak bestea. Zergatik geratzen da hau? Gure kulturen faktore biologiko zehatz batzuen arabera erabakitzen doa emakume eta gizonen identitatea, baina sexuakoki prozesuan askoz faktore gehiagok hartzen dute parte eta sexua faktore guztien ondorioa da.

Transexualitatea ez da emakume izan nahi duten gizonak, edo gizon izan nahi duten emakumeak, ez baita aukera kontua. Sentitzen duten sexuaren arabera jantzen dira, eta desio heterosexual zein homosexualak izan ditzakete.

Gaira gehiago hurbiltzeko gaztelaraz dokumental bat: “Cuerpos desobedientes” Documentos TV.

Galderak edo zalantzak argitzeko:
ixasexualitateeskola@gmail.com

MIREN
Zorionak eta
muxu haundi bat.

BLANKI eta BELEN
Zorionak Argentinara.

NARKIS
Zorionak aitona,
8 ta 6... hama-
lau! Muxuak
danon partez.

1967ko uztaila

Martin Ruiz-ek
lagatako argazkixak

ANSORREGI

Oinetakoak

Erdiko kale, 9 - 943 60 33 42

Joseba Iñaki Eleizgarai

masajista eta osteopatia

Tel: 630 788 059 - Konte kalea 22, Mutriku

ZAINTZAKO BOTIKAK**EKAINA: Gaueko 10ak arte**

16tik 19ra Otxagabia
 20tik 22ra Apraiz
 23tik 26ra Burgoa
 27tik 29ra Zalduegi
 (zapatu goizian Otxagabia)
 30 Apraiz

UZTAILA: Gaueko 10ak arte

1etik 3ra Apraiz
 4tik 6ra Otxagabia
 7tik 10era Zalduegi
 11tik 13ra Burgoa
 (zapatu goizian Apraiz)
 14tik 17ra Otxagabia
 18tik 20ra Apraiz
 21etik 24ra Burgoa
 25etik 27ra Zalduegi
 (zapatu goizian Apraiz)
 28tik 31ra Apraiz

**Gaueko 10etatik
 aurrera
 ELGOIBARREN**
 ikus 4. orrialdea

EKAINA - UZTAILA

- **Ekainak 22, domeka**
 Mutrikuko Musika Bandaren
 Korpus eguneko prozesioa.

- **Ekainak 23, astelehena**
 San Juan Sua.

- **Ekainak 29, domeka**
 San Pedro eguna moilan

- **Uztailak 5, zapatua**
23:00etan kiroldegian
 Bandak antolaturiko kontzertua.
 Bandarekin batera, parte hartuko duten taldeak: Parrokiako abesbatza, Konbentuko abesbatza, Anaiarte abesbatza, Kantuz Bizi abesbatza, Madalen abesbatza, Gure Ametsa dantza taldea, Txistu taldea eta Bertso Eskola.

- **Uztailak 12, zapatua**
 Txistularien kalejira

- **Uztailak 13, domeka**
 Burumendi MT eguna

- **Uztailak 19, zapatua**
 Akordeoi Alardea Goiko plazan.
 Antolatzailea: Akordeoi taldea

MENDI IRTEERA**UZTAILAK 4,5,6**

MONCAYO ETA
 INGURUAK

Uztailak 13
 "Burumendi eguna"
 Elkartearen 60. urteurren
 ospakizuna

UDA IKASTAROA

Iraupena: 80 ordu

Ekainaren 27tik uztailaren 24ra (3 ordu egunean)
Irailaren 8tik 19ra (2 ordu egunean)

Prezioa 123 €

Ikasle eta langabetuentzako prezioa: 77 €

Bekatzte-sistema

Matrikulaldia: ekainaren 24ra arte

DEBABA

UDAL EUSKALTEGIEN MANKOMUNITATEA

Luardo Etxea – Sabanika aldapa, 4

20830 MUTRIKU – GIPUZKOA

Telefonoa: 943 60 30 94

E-posta: elgoi.euskal@udal.gipuzkoa.net

Lan-poltsa

DEBABA Udal Euskaltegiak 3 urterako lan-poltsa sortu behar duela jakinarazten du. Bertan izena eman nahi dutenek Elgoibar, Deba eta Mutrikuko udaletako web orrietan eta Udal Euskaltegiak DEBABEren webgunean irakurri ahal izango dituzte oinarriak. Dokumentazioa Elgoibarko Udal Euskaltegiak Idazkaritzan aurkeztu behar da.

AZKENETXE jatetxea

Sagardotegi menua

(urte osoan)

Razioak

Eguneko menua

Asteburuko menua

Ospakizunak

(Ezkontzak, famili-bazkariak,
enpresa-bazkariak, kintadak...)

KANPOKO TERRAZA · HAUR PARKEA · BARNEKO TERRAZA

Kalbario gaina - Mutriku - Tel.: 943604177 - 648756576 azkenetxemutriku@gmail.com

LOREA

Gourmet

SINCE 1867

